

Pierwszy dzień, tydzień, miesiąc, rok dziecka w szkole Jak pracować z dziećmi i rodzicami?

Magdalena Czub

Zespół Wczesnej Edukacji, Instytut Badań Edukacyjnych

O co zapytać rodzica na początku roku szkolnego?

Tematy	Przykłady pytań
Nowe sytuacje	<ul style="list-style-type: none"> • Jak dziecko reaguje na nowe sytuacje? • Jak dziecko się zachowuje, gdy poznaje nowych dorosłych? • Czy dziecko lubi poznawać inne dzieci i bawić się z nimi? • Czy dziecko chętnie uczestniczy w zajęciach, które są dla niego nowe?
Frustracja	<ul style="list-style-type: none"> • Jak dziecko reaguje, gdy mu się coś nie uda? • Jak dziecko reaguje, gdy mu się czegoś zakazuje? • Jak dziecko reaguje, gdy doświadcza porażki (np. przegra grając w grę)? • W jaki sposób najłatwiej uspokoić dziecko, gdy jest smutne lub złe?
Uczucia	<ul style="list-style-type: none"> • Jak dziecko wyraża swoje potrzeby (czy mówi o nich wprost, czy trzeba się domyślać o co mu chodzi)? • Czy potrafi mówić o swoich uczuciach (że jest smutne i dlaczego; że się złości i dlaczego)? • Jak (po czym) można poznać, że dziecko jest smutne lub niezadowolone? • Czy dziecko potrafi samo się uspokoić, gdy coś je zdenerwuje, przestraszy?
Zasady	<ul style="list-style-type: none"> • Czy dziecko potrafi podporządkowywać się zasadom (np. obowiązującym w domu zasadom dotyczącym sprzątnięcia po sobie lub odkładania rzeczy na swoje miejsce)? • W jakich sytuacjach dziecko buntuje się? • Jakie metody skłaniania dziecka do współpracy są najskuteczniejsze? • Czy dziecku zdarza się kłamać? W jakich sytuacjach? • Jakie metody dyscyplinowania dziecka są najskuteczniejsze?
Koncentracja uwagi, zainteresowania dziecka	<ul style="list-style-type: none"> • Czy dziecko potrafi skoncentrować się na jakimś zajęciu przez dłuższy czas? • Na jakich zajęciach potrafi się skoncentrować? • Co mu pomaga w skupieniu się na jakimś zajęciu? • Co je interesuje? Co lubi robić?
Nadzieje i obawy rodziców	<ul style="list-style-type: none"> • Z czym dziecko będzie sobie dobrze radzić w szkole? • Jakich trudności dziecka w szkole najbardziej się Pani/Pan obawia?

Jak wspierać dobry kontakt z dzieckiem?

Ważne zachowania dorosłego	Dlaczego są ważne?	Przykłady
Opis zachowania opisz, to co dziecko robi w danej chwili	<ul style="list-style-type: none"> daje poczucie, że dorosły kieruje uwagę na dziecko daje dziecku poczucie, że jest ważne dla dorosłego daje poczucie, że to, co dziecko robi jest ważne utrzymuje uwagę dziecka na zadaniu organizuje myślenie dziecka na temat tego, co robi 	przechodząc obok ławki dziecka powiedz: <ul style="list-style-type: none"> <i>widzę, że układasz kredki</i> <i>o, narysowałaś słoneczko</i> <i>widzę, że teraz ćwiczysz pisanie liter</i>
Odzwierciedlanie powtarzaj lub parafrazuj to, co mówi dziecko	<ul style="list-style-type: none"> daje poczucie, że dorosły kieruje uwagę na dziecko pokazuje akceptację i zrozumienie doskonali mowę dziecka usprawnia komunikację za pomocą słów 	<ul style="list-style-type: none"> dziecko: <i>narysowałam drzewo</i> dorosły: <i>tak, zrobiłaś drzewo</i> dziecko: <i>nie umiem narysować psa</i> dorosły: <i>rysowanie to trudna sztuka, ale to może być fajna zabawa w takie rysowanie psa</i> dziecko: <i>lubię się bawić klockami</i> dorosły: <i>widzę, zabawa klockami sprawia ci przyjemność</i>
Konkretne pochwały powiedz dokładnie, co Ci się podoba w tym, co robi lub mówi dziecko	<ul style="list-style-type: none"> daje dziecku poczucie, że jest akceptowane powoduje, że dziecko lepiej się zachowuje pokazuje dziecku, które jego zachowania są prawidłowe podnosi samoocenę dziecka poprawia samopoczucie dziecka 	<ul style="list-style-type: none"> <i>świetna robota z tym rysunkiem!</i> <i>napisałaś piękne literki</i> <i>miło mi, że się ze mną dzielisz</i> <i>podoba mi się, jak spokojnie czekasz na swoją kolej</i>
Unikanie krytyki zamiast krytykować to, co się nie podoba można powiedzieć o pozytywnym aspekcie zachowania dziecka	<ul style="list-style-type: none"> daje dziecku poczucie, że jest akceptowane powoduje, że dziecko lepiej się zachowuje pokazuje dziecku, które jego zachowania są prawidłowe podnosi samoocenę dziecka poprawia samopoczucie dziecka 	<ul style="list-style-type: none"> <i>to nie było miłe</i> <i>nie podoba mi się, że wchodzisz na stół</i> <i>nie baw się w ten sposób</i> <i>nie, Kochanie, to nieładnie</i> <i>to nie jest dobry kolor dla włosów</i>
Skuteczne wydawanie poleceń	<ul style="list-style-type: none"> poświęcenie czasu na odpowiednie zwrócenie się do dziecka ogranicza konieczność powtarzania poleceń dziecko ma poczucie, że jest traktowane poważnie i z uwagą, a co za tym idzie ma większą skłonność do wykonania zadania 	<ul style="list-style-type: none"> podejdź do dziecka zdobądź jego uwagę (dotknij je, nawiąż kontakt wzrokowy, zwróć się po imieniu) sformułuj proste, dotyczące jednej sprawy, polecenie poproś dziecko, by powtórzyło polecenie dopilnuj jego wykonania
Ignorowanie nieodpowiedniego zachowania ignoruj to zachowanie dopóki nie jest niebezpieczne lub niszczące dla dziecka i innych osób	<ul style="list-style-type: none"> pomaga dziecku zobaczyć różnicę w reakcjach na dobre i złe zachowanie choć początkowo zachowanie może się pogorszyć (dziecko „jeszcze bardziej” będzie chciało zwrócić na siebie uwagę), konsekwentne ignorowanie prowadzi do zmiany na lepsze 	<ul style="list-style-type: none"> unikaj patrzenia na dziecko, uśmiechania się do niego, marszczenia brwi milcz ignoruj za każdym razem to samo nieodpowiednie zachowanie spodziewaj się, że ignorowane zachowanie z początku nasili się ignoruj tak długo, aż dziecko nie zrobi czegoś dobrego pochwál dziecko natychmiast, gdy zachowa się poprawnie